

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

- Za razliku od ostalih *velikih* historiografija rusko-sovjetska je imala uveliko specifičan istorijski razvoj. Unutar ruske se prepoznaju ideje evropskih istoriografskih škola, ali se za razliku od njih, na ovom prostoru prepoznaje daleko manje traganja za savremenim historiografskim obrascima, načelima, dilemama, raspravama. Ustaljeni obrasci uglavnom vezani za političku moć i njome definisani su uglavnom glavna obilježja ruske, odnosno sovjetske historiografije. Pri tome je istorija ruske historiografije prepoznatljiva kroz djela i ideje vodećih istoriografa svoga vremena.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Vasilij Tatiščev

RODONAČELNIK RUSKE
PROSVJETITELJSKE ISTORIOGRAFIJE

- ***Vasilij Tatiščev*** (1686-1750) je prvi koji nije objašnjavao istorijske pojave Božjom voljom, već psihičkim motivima istaknutih ljudi i potrebama društva koje je poistovjećivao sa državom. Prošlost posmatra sa gledišta zdravog razuma, a istoriju doživljava kao napredovanje razuma i prosvijećenosti.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

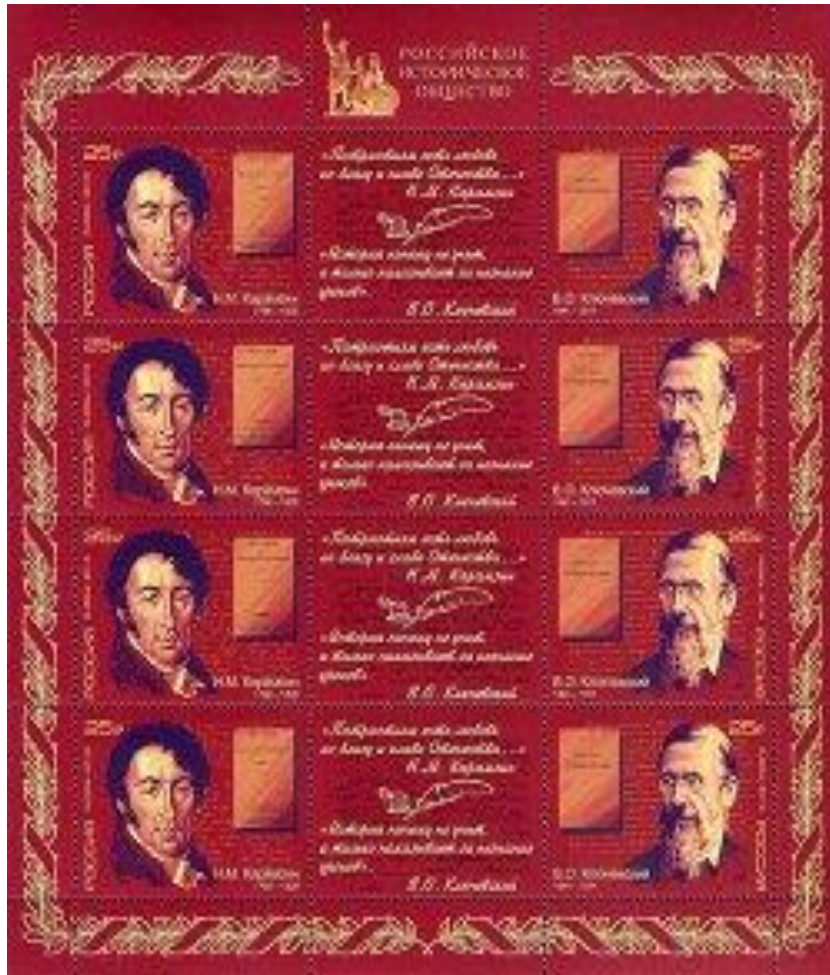
Nikolaj Karamazin (1766-1826)

pisac *Istorije ruske države* u 12 svezaka

- utemeljuje koncepciju službenog tumačenja ruske istorije.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

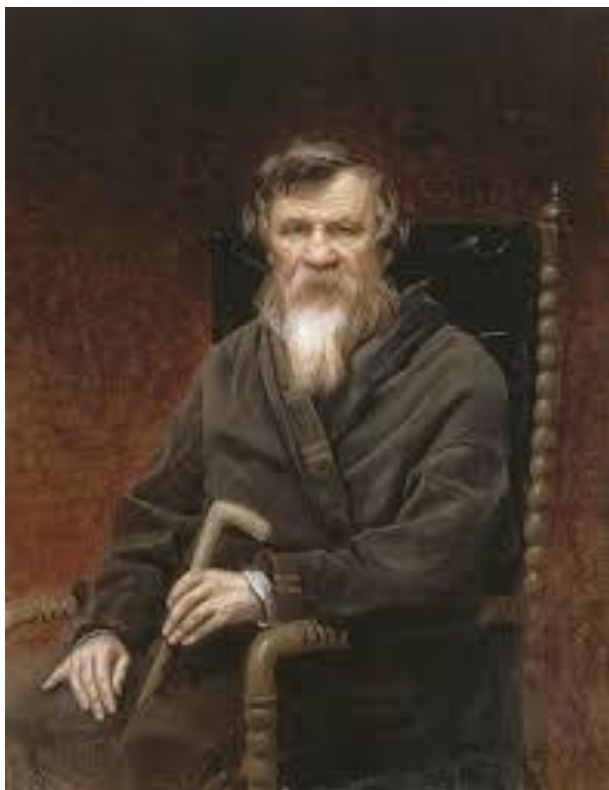

ISTORIOGRAFSKI PRAVCI

- Inače, tokom XIX vijeka i ruska historiografija doživljava uspon i razviće se u nekoliko prepoznatljivih smjerova:
- *službeni, plemićki, slavenofilski, građansko-liberalni, radikalno-demokratski, narodnjački i marksistički.*

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

MIHAIL POGODIN 1800-1875

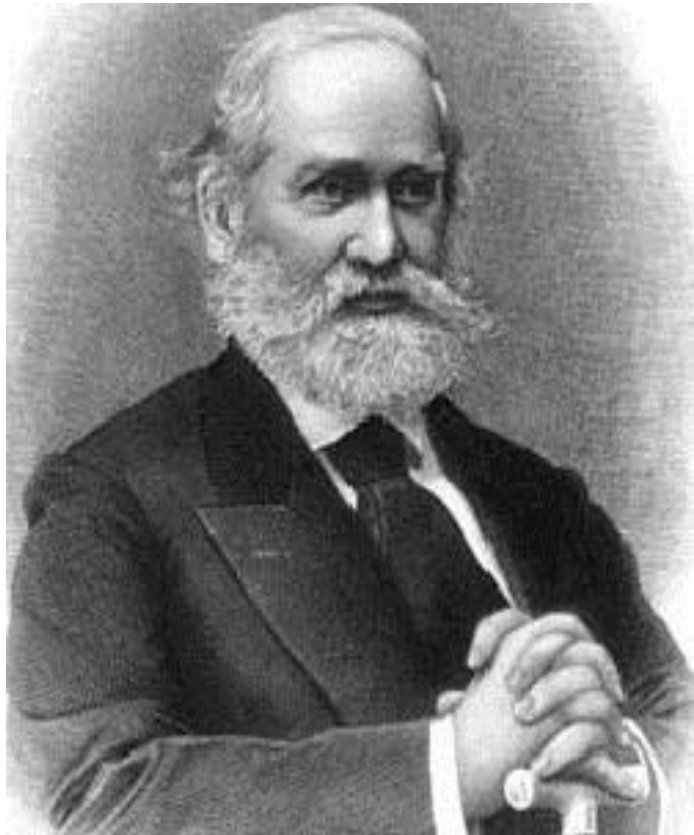

PLEMIČKA ISTORIOGRAFIJA

- *Plemićka istoriografija* se u prvoj polovini XIX vijeka grana na *slovenofilsku* i *službenu*. Dok se prva nadahnjuje romantičarskim mističnim učenjem o duhu naroda i suprotstavlja narod državi, dotle **službena plemićka istoriografija** opravdava monarhizam. Glavni predstavnik ovoga smjera je bio *Mihail Pogodin* (1800-1875) koji je uzdizao samodržavlje, pravoslavlje i rusku narodnost.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Sergej Solovjev (1820-1879)

najveći ruski historičar XIX vijeka

- Njegova prva knjiga ***Istorije Rusije od najstarijih vremena, izašla 1851. godine***, da bi do kraja njegovog života djelo naraslo na 29 knjiga (svesaka). Solovjev je, za razliku od Karamazina, uzimao u obzir sličnosti historijskih kretanja u Rusiji i na Zapadu i koncentrisao se na glavno pitanje ruske historije XIX vijeka – **odnosa naroda i države**.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Vasilij Ključevski (1841-1911)

građanski pravac

- Najpoznatiji historičar *građanskog pravca* je svakako bio **Vasilij Ključevski (1841-1911)**, koji se nije ograničavao samo na političku i događajnu komponentu istorije, već se bavio društvenim i ekonomskim strukturama, kao i kulturnim pitanjima

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Pavle Miljukov (1859-1943)

Građanski pravac

- Školi Ključevskog pripada i ***Pavle Miljukov (1859-1943)***, jedan od prvaka Konstitucionalno-demokratske stranke (kadeti), koji je tvrdio da je osnovna razlika između Rusije i Zapada u tome što se ruska država pojavila kasnije nego na Zapadu, te je zato imala znatno veću ulogu u društvenim kretanjima.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Evgenij Tarle (1875-1955),

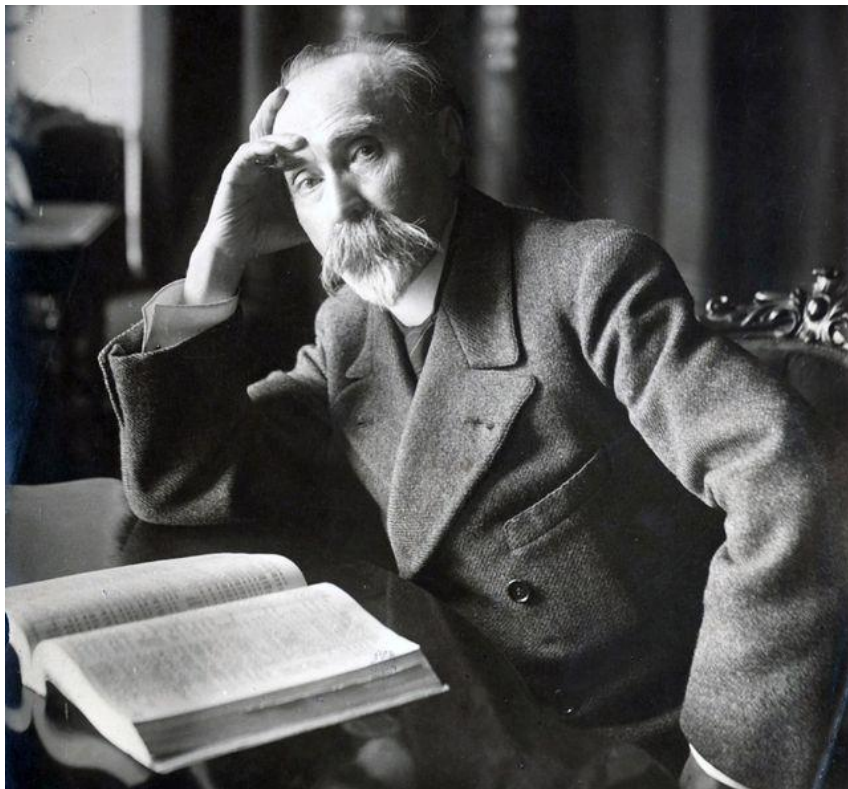

liberalni pravac

- U početku je liberalnom pravcu pripadao **Evgenij Tarle (1875-1955)**, kasnije jedan od vodećih historičara staljinističke historiografije. Tarle je među prvima istraživao položaj radničke klase u francuskoj revoluciji, te probleme industrijalizacije i spoljne trgovine u Napoleonovo doba.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Georgij Plehanov (1856-1918)

Marksizam

- Prvi marksistički teoretičar koji se bavio historijom u Rusiji bio je ***Georgij Plehanov (1856-1918)***, koji je svojim spisom ***Pitanje uloge ličnosti u istoriji (1898)*** i koncepcijom u njemu, značajno uticao na istorijske interpretacije dogmatskog marksizma

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Vladimir Ilič Lenjin (1870-1923),

VELIKI ZAOKRET

- Važne pojave ruske istorije u svijetlu opravdanja svoje političke prakse bile su predmet razmatranja i vođe oktobarske revolucije *Vladimira Iliča Lenjina (1870-1923)*, koji je utemeljio shvatanje o zakonitosti istorijskog razvoja, klasnoj borbi kao njegovom pokretaču u ruskoj istoriji. Njegova interpretacija kapitalizma opravdava gledište o neminovnosti građansko-demokratske i proleterske revolucije u Rusiji.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

LENJIN

UTEMELJENJE SOVJETSKE
ISTORIOGRAFIJE

- S Lenjinom
počinje i razvoj
*sovjetske
istoriografije*

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

SOVJETSKA ISTORIOGRAFIJA

SOVJETKA ISTORIOGRAFIJA

- **četiri razdoblja** *Period od 1917. do sredine dvadesetih kada su uočljivi početni naponi ka stvaranju marksističke sovjetske istoriografije ;*
- *Od sredine dvadesetih do sredine tridesetih kada istoriografija doživljava uspon i prepoznaje se po razučenoj problematici kojom se bavi;*
- *Od početka tridesetih do 1956. godine kada se ustaljuje staljinistička istoriografija i unificirani ideološko projektovani pogled na istoriju;*
- *Nakon 1956. godine i XX kongresa KP SSSR-a kada počinje proces destaljinizacije*

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

Mihail Pokrovski (1868-1932)

SOVJETSKA

- Poslije revolucije, Pokrovski preuzima zadatak organizovanja istorijske istraživačke i pedagoške djelatnosti (1918-1922) i kao čelnik *Komunističke akademije* koja se bavi teorijom, izdavaštvom, organizuje. Iz potrebe novog tu ***Društvo istoričara marksista*** mačenja prošlosti nastaje knjiga ***Pregled ruske istorije*** u kojoj se ruska prošlost prikazuje shematski, uz pomoć apstraktnih generalizacija sa izostavljanjem ruskih nacionalnih posebnosti

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

ŠKOLA POKROVSKOG

ŠKOLA POKROVSKOG

- Škola Pokrovskog je dozvoljavala različitost mišljenja i bila izrazito liberalna u odnosu na nasljednike i činjenicu da je uslijedila **staljinistička čistka.**

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

STALJIN "UREĐUJE" ISTORIJU

ISTORIJA PO STALJONOVOM RECEPTU

- Samog Pokrovskog je smrt spasila te nije mogao biti svjedok *Staljinovog uređivanja istorije*. Od tada su postojale samo Staljinove neborive istine, a zadatak istoričara je bio da se bave njihovim razrađivanjem. Staljinova intervencija u istoriji počinje 1931. godine pismom *O nekim pitanjima istorije boljševizma*, da bi se čitav proces završio do 1938. godine kada je objavljen *Kratak kurs istorije SKP(b)*. Optužujući istoričare uglavnom za trockizam, Staljin je izvršio čistku nepodobnih, raspustio *Komunističku akademiju* i *Društvo istoričara marksista*, uništio *Školu Pokrovskog* i promovisao stanovište o istoriji kao djelatnosti velikih ljudi. Staljin je proglašen za klasika marksizma, a u izgrađivanju kulta ličnosti posebno se slavio Ivan Grozni (1533-1584), te ruski generali iz vremena ratova sa Napoleonom Suvorov i Kutuzov.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

STALJINOVA UČENJA

STALJINOVA UČENJA

- Svaki historijski iskaz se morao začiniti citatima iz Staljinovih djela, obavezno slaviti sovjetski patriotizam i navoditi besmisleni shematski iskazi. Posljedica toga bila je da su historičari bježali od istraživanja novije historije, iz straha da ne budu osuđeni od nekog partijskog foruma.
Bježanjem u starije periode historije, sovjetska historiografija je ostavila rezultate vrijedne pomena samo za period starog i srednjeg vijeka.

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

EVGENIJ TARLE 1874 – 1955

**STALJINOVA VEDETA U
ISTORIOGRAFIJI**

- **Glavni staljinistički historičar sa ulogom koju je ranije imao Pokrovski, postaje *Evgenij Tarle* koji predvodi proces revizije dotadašnjih interpretacija ruske istorije u rodoljubivom duhu u kojem se ističe slavna prošlost ruskog naroda i njegovih velikih ličnosti.**

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA- RUSIJA

STALJIN UMIRE

ISTORIJA SE (PO) RAĐA

- Tek tri godine po Staljinovoj smrti (1956), poslije XX kongresa KP SSSR-a počinje proces destaljinazicije u sovjetskoj historiografiji, koji obilježava povratak izvornom učenju Marksa, Engelsa i Lenjina. **Od 1959. godine se stvaraju relativno normalni okviri za djelovanje istoričara** otvaranjem arhiva, izdavanjem izvora, reorganizacijom naučnih ustanova i pojavom novih časopisa. Iako se to još dešavalo pod vrhovnim nadzorom Centralnog komiteta, uz obavezni marksističko-lenjinistički predznak, sovjetska historiografija je i dalje održavana na vještačkom disanju. Padom komunističke paradigme ona se u mnogo čemu našla u bezvadušnom prostoru. Kojim će pravcem krenuti za sada je rano govoriti.
-